

**JEESUKSEN
KOLME VIIMEISTÄ ”SANAA” RISTILTÄ
Jh 19:16-30
(Pitkäperjantai II vk)
Nairobi
(30.03.2018)**

JOHDANTO

- a. Ihmiskunnan historiassa on kaksi suurta perjantaita: perjantai viikon kuudes päivä, jolloin ihminen luotiin ja perjantai viikon kuudes päivä, jolloin ihminen lunastettiin.
- b. Eri kielissä Jeesuksen kuolinpäivää kutsutaan eri nimityksillä:
- Juutalaiskristityt kutsuvat sitä *Suureksi valmistuspäiväksi*, sillä silloin valmistettiin pelastus koko maailmalle.
 - Joissakin maissa sitä kutsutaan *Mustaksi perjantaiksi*, koska silloin tapahtui ihmiskunnan kaamein rikos.
 - Englanninkielellä Jeesuksen kuolinpäivä on *Good Friday, Hyvä perjantai*, koska ihmiskunta sai silloin niin paljon hyvää, ettei kenenkään kieli voi sitä kertoa.
 - Me suomalaiset puhumme *Pitkäperjantaista*, sillä Jeesukselle se päivä oli piinallisen pitkä.
- c. Eri kirkkokunnat korostavat Jeesuksen elämän eri puolia:
- Rooma korostaa joulun tapahtumaa,
 - ortodoksit pääsiäistä,
 - helluntailaiset helluntaita,
 - adventistit adventin sanomaa.
 - Luterilaisuudessa on perinteisesti ollut keskeistä se, mitä tapahtui pitkäperjantaina. Kaikki nämä korostukset ovat oikein, kunhan mikään niistä ei vain tapahtuisi jonkin toisen kustannuksella.
- d. Tämän päivän tekstissä on runsauden pula. Mihin keskittyä? Pitkä tekstimme jäsentyy neljään osaan: 1. Jeesus ristiinnaulitaan (j. 16-22), 2. Jeesuksen vaatteet (j. 23-24), 3. Jeesus huolehtii äidistään (j. 25-27) ja 4. Jeesus antaa henkensä (j. 28-30).
- e. Tämän päivän tekstissä ollaan koko ajan ristin juurella. Sinne saarnaajankin olisi tänään kuulijansa johdatettava.
- Otan tekstistämme tänään esille kaksi osakokonaisuutta:
- Keitä seiso Jeesuksen ristin juurella pitkäperjantaina 2000 vuotta sitten?
 - Jeesuksen kolme ”sanaa ristiltä”.

1. KEITÄ SEISOI JEESUKSEN RISTIN JUURELLA PITKÄPERJANTAINA 2000 VUOTTA SITTEEN?

1.1. Jeesus oli ristillä vihamiestensä ympäröimänä. Vain harvoja ystäviä oli paikalla, ja hekin

seurasivat tapahtumaa etäältä. Kun raivoava joukko alkoi hajaantua, hiipi ristin viereen Jeesuksen äiti, kolme muut naista ja apostoli Johannes.

- 1.2. Kun eri evankeliumit antavat hiukan erilaista tietoa siitä, keitä Jeesuksen ristin luona oli paikalla, moderni teologia asetta ko. tiedot vastakkain ja saa näin yhden esimerkin lisää väitteelleen Raamatun sisäisestä ristiriitaisuudesta. Eri evankeliumit eivät tässäkään riitele keskenään, vaan täydentävät toisiaan.
- 1.3. Jeesuksen ristin luona pitkäperjantaina oli Johanneksen lisäksi neljä naista, jotka todennäköisesti olivat: 1) Maria Jeesuksen äiti, 2) Marian sisar, jonka nimi Markuksen mukaan oli Salome ja joka Matteuksen mukaan oli Sebedeuksen pikien eli Jaakob vanhemman ja Johanneksen, neljännen evankeliumin kirjoittajan äiti, 3) Maria Kloopaan vaimo, joka Matteuksen ja Markuksen mukaan oli Jaakob nuoremman ja Joosefin eli Jooseen äiti. Neljäs nainen oli Maria Magdaleena, kuten eri evankeliumit sanovat.

Vaikka kyseisten neljän naisen usko ei ollut vielä kaikessa UT:n mukaista, heidän *rakkautensa* oli kuitenkin esimerkillistä. *Miehistä* uskaltautui ristin lähetyville ennen Jeesuksen kuolema *vain yksi*, opetuslapsi Johannes.

2. JEESUKSEN SANAT RISTILTÄ

Johannes oli nojannut ehtoollista asetettaessa torstai-iltana Jeesuksen rintaa vasten. Nyt hän nojailee Jeesuksen veriseen ristiin. Hän toistaa evankeliumissaan meille niitä Jeesuksen viimeisiä sanoja, joita toiset evankelistat eivät kuulleet.

Evankeliumien mukaan Jeesus puhui ristillä riippuessaan *seitsemässä* eri yhteydessä. Oletan, ettei ollut sattuma, että Jeesus sanoi nimenomaan seitsemän asiaa ristiltä. Siihen sisältyy suurenmoinen sanoma, sillä seitsemän merkitsee Raamatun numerosymboliikassa täydellisyyttä. Golgata on teon saarnaa, se on saarnaa Jumalan täydellisestä pyhyydestä ja täydellisestä rakkaudesta – ehkä myös täydellisestä kärsimyksestä. Yhtä vähän on sattumaa, että kaikki, mitä Jeesus ristiltä sanoi, on suoraa *lainausta Vanhasta testamentista*. Mitä se puhuukaan meille Raamatun arvovallasta?!

Kyseiset Jeesuksen seitsemän lausumaa ristiltä olivat: 1) ”Isä, anna heille anteeksi, sillä he eivät tiedä, mitä he tekevät” (Lk 23:34). 2) Tänä päivänä sinä tulet olemaan minun kanssani Paratiisissa” (Lk 23:43). 3) ”Vaimo, katso poikasi!” – ”Katso, äitisi!” (Jh 19:26-27.) 4) Jumalani, Jumalani, miksi minut hylkäsit?” (Mt 27:46; Mk 15:34). 5) ”Minun on jano” (Jh 19:28). 6) ”Se on täytetty” (Jh 19:30). 7) ”Isä, sinun käsiisi minä annan henkeni” (Lk 23:46).

Seuraavassa tarkastelemme Jeesuksen seitsemästä ristin lausumasta niitä kolmea, jotka on kerrottu vain Johanneksen evankeliumissa. Otsikoin ne sanoilla "rakkauden sana", "kärsimyksen sana" ja "voiton sana".

2.1. RAKKAUDEN SANA

2.1.1. Niin voimme nimittää ensin kuulemaamme Jeesuksen lausumaa. Äidilleen Jeesus sanoi ristiltä Johanneksesta: "*Vaimo, katso, poikasi!*" Sitten hän sanoi Johannekselle: "*Katso, äitisi!*" (Jh 19:26-27.) Ja Johannes jatkaa evankeliumissaan omaa nimeään vältellen: "Siitä hetkestä opetuslapsi otti hänet kotiinsa".

2.1.2. Kun Maria oli jäänyt *leskeksi*, Jeesus oli juutalaisen tavan mukaan perheen vanhimpana poikana vastuussa äitinsä toimeentulosta. Tuskiensa keskellä Jeesus hoiti tämänkin velvollisuutensa loppuun asti.

Tietenkin kysymme, miksi Jeesus ei uskonut vastuuta äidistään *nuoremmille "velipuolilleen"*, joita oli ainakin neljä + tyttäret (Mt 13:55-56). Ehkä yhtenä syynä siinä vaiheessa oli heidän epäuskonsa (Jh 7:5), ehkä varattomuutensakin. Ilmeisesti Jeesuksen veljet eivät olleet tuolloin myöskään Jerusalemissa. Myös muut opetuslapset olivat rististä kaukana.

Raamatusta voimme päätellä, että Johannes oli muita opetuslapsia *varakkaampi* (nuotta, kaksi taloa, toinen Galileassa ja toinen Jerusalemissa).

Myöhemmin Johannes oli Efeson seurakunnan paimenena. Perimätieto kertoo, että myös Maria asui Johanneksen kanssa *Efesossa*. Jokin salaisuus siihenkin saattaa kätkeytyä, että Johannes eli n. 100-vuotiaaksi ja kuoli opetuslapsista ainoana luonnollisen kuoleman. Muut kuolivat marttyyreina. Näin Maria sai Johanneksesta loppuun saakka tarvitsemansa tuen ja hoivan.

2.1.3. Mikä opetus tässä Jeesuksen huolehtimisessa äidistään onkaan meille, jotka niin usein unohdamme vanhenevan äidin ja isän. Lisäksi moni sumentaa tyyllä kohtelulla vanhempiansa elämän iltahetket.

Jeesus ei ollut hurmahenki. Hän kunnioitti Isän luomistekoa, jossa Hän itsekin oli ollut osallisena. Jeesus oli Jumala ja kaikkivaltias. Hänellä oli valta muuttaa kivet leiviksi. Hän olisi voinut hoitaa opetuslastensa ajallisen toimeentulon jollakin yliluonnollisella tavalla. Mutta Hän ei tehnyt niin. Jeesus ja opetuslapset käyttivät kuten muutkin laillista rahaa ruoan ostamiseen. Heillä oli sitä varten kassanhoitajakin, Juudas.

Jeesus ei järjestänyt myöskään Marian ajallista tulevaisuutta millään yliluonnollisella tavalla, vaan uskoi äitinsä opetuslapsi Johanneksen hoiviin. Jeesus kunnioitti Jumalan luomisjärjestystä.

2.1.4. *Marian asema* on erilainen eri kirkoissa. Maria ansaitsee Vapahtajamme äitinä suuren kunnioituksemme. Mutta Jeesuksen esimerkki kieltää Marian palvonnan, jota eräissä kirkoissa harjoitetaan. Mistä tiedämme, että Jeesus kieltää Marian palvonnan?

Julkisen toimintansa aikana Jeesus ei puhutellut Mariaa sanalla "äiti" vaan *sanalla "vaimo" (nainen)*. Aloittaessaan kasteensa jälkeen julkisen toimintansa Kaanaan häissä Jeesus puhutteli Mariaa sanalla "vaimo". Samoin Jeesus menettelee ristillä riippuessaan ja ilmeisesti koko julkisen toimintansa ajan.

Jeesus halusi näin osoittaa Marialle, *ettei tämän tullut enää ajatella Häntä niinkään poikanaan, vaan Vapahtajanaan ja Herranaan ja Jumalana, joka sovittaa myös Marian synnit*. Siihen työhön ei yksikään luotu, ei äitikään, voi osallistua. Lunastustyössä ei Maria enää ole Jeesuksen äiti äidillisine vaikutteineen, vaan syntinen, jonka täytyy tasavertaisena muiden naisten ja koko ihmiskunnan kanssa katsoa Jeesukseen Vapahtajanaan.

Kaiken kaikkiaan ihmeellinen on tuo murehtivalle äidille ja uskolliselle opetuslapselle, Johannekselle, Jeesuksen puhuma rakkauden sanoma.

2.2. KÄRSIMYKSEN SANA

2.2.1. Sen jälkeen, kun Jeesus tiesi, että kaikki jo oli täytetty, sanoi hän – jotta Raamattu kävisi toteen – : "*Minun on jano*" (Jh 19:28).

Tämä on suurta kärsimystä osoittava sana: "Minun voimani on kuivettunut kuin saviastian siru, ja kieleni tarttuu suuni lakeen" (Ps 22:16; 69:22). Vielä polttavampi oli hänen *sielunsa jano*, sillä yhteys Isän kanssa oli katkennut, kun maailman synnit ja niiden kirous lepäsi hänen päällään. Tässä janossa hän valitti niin kuin on kirjoitettu: "Minun sieluni janoaa Jumalaa, elävää Jumalaa" (Ps 22:3). Jeesus ei hyljännyt Isää, mutta Isä oli hyljännyt Jeesuksen.

2.2.2. Mutta kaikkein hirmuisin oli se jano, jota hän tunsu astuessaan kuolemansa jälkeen meidän tähtemme ja puolestamme *alas helvettiin* (Lk 16:24; Apt 2:31).

2.2.3. Näin on Jeesus kärsinyt kaikki meidän vaivamme ja syntiemme iankaikkiset rangaistukset. Kärsiessään janoa Jeesus on avannut meille elämän veden lähteen ja nyt hän kutsuu meitä: "Jos jonkun on jano, hän tulkoon minun tyköni ja juokoon!" (Jh 7:37.) Hän tyydyttää sydänten kaipuun.

2.3. VOITON SANA

2.3.1. Vielä kuulemme kuolevan Jeesuksen huuilta sanat: "*Se on täytetty!*" (Jh 19:30). Jeesus oli täyttänyt Isän hänelle antaman tehtävän (Jh 10:18; 14:31; 15:10). "Se on täytetty" tarkoittaa Jeesuksen omilla sanoilla selitettynä: "Minä olen kirkastanut sinut maan päällä: minä olen täyttänyt sen työn, jonka sinä annoit minun tehtäväkseni" (Jh 17:4). "Ja hän kallisti päänsä ja antoi henkensä", lisää Johannes. Kaikki oli täytetty ja voitettu juuri sinä hetkenä, jolloin maailman silmissä kaikki oli menetetty.

2.3.2. Kaikki vanhan liiton ennustukset ja esikuvat olivat nyt täyttyneet: Tässä on *Vaimon Siemen*, joka murskasi käärmeen pään; tässä *iäti kelpaava uhri*, jota lukemattomat Vanhan liiton uhrin olivat kuvanneet; tässä *Punainen meri*, johon hukkuivat orjuuttajamme; tässä *vaskikäärme*, johon katsomalla syntikäärmeen puremat paranevat. Tässä on *ylimmäinen pappimme*, joka oman verensä kautta menee kaikkein pyhimpään hankkien meille täydellisen puhdistuksen synneistämme. Profeettain ennustukset olivat toteutuneet. Jumala oli täyttänyt lupauksensa.

2.3.3. Myös *Jumalan laki* oli täytetty viimeistä piirtoa myöten. Sekä tekemisissään että kärsimisissään hän oli kuuliainen ristinkuolemaan saakka. Ja kaikessa hän oli meidän sijaisemme. Nyt laki oli saanut kaiken, mitä se vaati. Lain vaatima vanhurskaus oli täytetty ja lain määräämä rangaistus synneistä oli loppuun kärsitty. Nyt olemme lunastetut lain kirouksesta. Nyt olemme saaneet vanhurskauden, jossa laki ei löydä mitään tahraa. Nyt on Kristus lain loppu jokaiselle uskovalle vanhurskaudeksi.

Jumalan Poika tuli taivaasta tähän maailmaan täyttämään Isältään saamansa tehtävän. Sen tehtävän Johannes Kastaja määritteli nähdessään Jeesuksen tulevan hänen luokseen näin: "*Katsokaa: Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin*" (Jh 1:29).

Kaikki on täytetty, mitä autuuteemme tarvitaan. Pelastuminen on Jumalan lahja. Sitä ei voi eikä tarvitse ostaa mitenkään. Jeesuksen sovitus työn tähden pelastumisen asiassa kaikki on ilmaista. Kun Kristus on kaiken täyttänyt, jää meille vain täydellisen pelastuksen lahjana omistaminen. Kirottuja ovat siis kaikki työt, kaikki ehdot, kaikki vaatimukset, joilla ihminen koettaa jatain ansaita ja myötävaikuttaa autuudekseen.

Näin ihanaan voittoon päättyy kuolevan Jeesuksen lunastustyö. Se antaa meille pelastusvarmuuden ja voittovoiman, niin että mekin hänen kauttaan voitamme synnin, kuoleman ja helvetin vallan. *"Se on täytetty!"* Nämä sanat säteilevät jo pääsiäisaamun riemuvoittoa.

PÄÄTÖS

1. Pitkäperjantai on Jeesuksen ajallisen kutsumuksen päätös ja voitto. Pääsiäinen on Isän sinetti Jeesuksen Golgatan huutoon "Se on täytetty!" Pääsiäisenä Isä vanhurskautti Jeesuksen eli julisti hänet syyttömäksi herättämällä hänet kuolleista.
2. Golgatan miehen viimeisiä sanoja kuullessamme mekin yhdyimme siellä mukana olleiden tunnustukseen: *"Totisesti tämä oli Jumalan Poika"*. ei tosin pelosta niin kuin useimmat heistä, vaan rakkaudesta Herraan Jeesukseen, Vapahtajaamme.
3. Risti on keskus. Siksi me saarnaamme Golgatan rististä alati, emme vain pitkäperjantaina.

Matti Väisänen